

Kolonoskopija

DIAGNOSTIČNI CENTER BLED

SPOŠTOVANI,

*brošura je pripravljena z namenom seznanitve s preiskavo **kolonoskopija** ter z njo povezanih pomembnih vprašanj in odgovorov.*

Prosimo, da upoštevate navodila.

* Za izvedbo kolonoskopije je potrebno pred preiskavo oz. posegom skupaj z zdravnikom podpisati izjavo za "Privolitev v zdravstveno oskrbo po pojasnilu", ki je zakonsko predpisani obrazec.

KAJ JE KOLONOSKOPIJA?

Kolonoskopija je preiskava, ki nam omogoča, da z očesnim nadzorom ugotovimo bolezenske spremembe v debelem črevesu in danki. Kolonoskopija na splošno velja za zlati standard pri presejanju za raka na debelem črevesu in danki.

Med kolonoskopijo se v danko uvede dolga upogljiva cev (kolonoskop). Na konici cevi je nameščena zelo majhna kamera, ki zdravniku omogoča, da pregleda notranjost celotnega debelega črevesa. Če je potrebno, se lahko polipe in druge bolezenske spremembe z instrumentom odstrani, prav tako se lahko odvzame vzorce tkiva.

RAZLOGI ZA KOLONOSKOPIJO

Ugotovitev vzrokov prebavnih motenj (črevesnih težav). Kolonoskopija pomaga pri razjasnitvi možnih vzrokov za bolečino v trebuhu, krvavitev iz danke, kronično zaprtje, kronično drisko in druge črevesne težave.

Presejanje raka debelega črevesa in danke. Če ste stari 50 let ali več in imate povprečno tveganje za nastanek raka na debelem črevesu – nimate drugih dejavnikov tveganja razen starosti – vam vaš zdravnik lahko svetuje kolonoskopijo vsakih 10 let, lahko pa tudi pogosteje.

KATERA SO MOGOČA TVEGANJA PRI KOLONOSKOPIJI?

Zapleti pri kolonoskopiji so redki in lahko vključujejo:

- Neželene reakcije na sedacijo, če se jo med preiskavo uporablja (glejte brošuro o sedaciji).
- Krvavitev iz mesta, kjer je bila vzeta biopsija ali je bila odstranjena polipoidna ali nepolipoidna bolezenska sprememba.
- Predrtje črevesne stene.
- Druge redke zaplete, ki lahko zahtevajo dodatne posege in ukrepanje.

KAKO SE PRIPRAVITI NA KOLONOSKOPIJO?

Pred kolonoskopijo je potrebna ustrezna predpriprava oz. očiščenje črevesa. Kakršni koli ostanki v vašem črevesu lahko ovirajo preglednost in s tem natančnost in zanesljivost pregleda. Da bi se ustrezno pripravili, morate skrbno upoštevati prejeta navodila in navodila svojega zdravnika. Od vas lahko zahteva naslednje:

Upoštevajte posebno dieto vsaj en dan pred preiskavo. En dan pred posegom ne smete uživati trde hrane. Tekočina je lahko omejena le na čiste pijače – čisto vodo, čaj ali kavo brez mleka ali smetane, čisto juho in gazirane pijače. Izogibati se je treba rdeče obarvanim tekočinam, ki jih lahko med kolonoskopijo zamenjamo za kri. Po polnoči, v noči pred posegom, ne smete uživati tekočine.

Zaužijte tekočino za čiščenje po priloženih navodilih (na voljo je več vrst pripravkov in več načinov priprave) na večer pred posegom, če niste dobili drugačnih navodil. Zadnji odmerek sredstva za čiščenje je treba zaužiti najpozneje dve uri pred načrtovanim posegom.

Prilagodite jemanje svojih zdravil. Svojega osebnega zdravnika opozorite na zdravila vsaj en teden pred posegom – predvsem če se zdravite zaradi sladkorne bolezni, visokega pritiska ali težav s srcem, če jemljete zdravila in nadomestke, ki vsebujejo železo, ali jemljete aspirin ali druga zdravila za preprečevanje strjevanja krvi. Morda bo treba prilagoditi odmerke določenih zdravil ali pa začasno v celoti prenehati z njihovim jemanjem.

KAJ LAHKO PRIČAKUJETE PRI KOLONOSKOPIJI?

Med preiskavo:

Treba se je sleči od pasu navzdol. Dobili boste posebne hlačke, ki jih boste nosili med preiskavo. Med kolonoskopijo v večini primerov pacienti ne potrebujejo sedacije, kajti v rokah izkušenega koloskopista preiskava večinoma ni in ne sme biti boleča.

Če zdravnik meni, da je sedacija potrebna, ali pa jo sami želite, vam jo bomo omogočili. Včasih je potreben le blag sedativ v obliki tablete, redkeje je treba zdravilo dajati v žilo in ga kombinirati s protibolečinskim sredstvom (glejte brošuro o sedaciji).

Preiskavo bomo opravljali tako, da boste na začetku ležali na strani, na levem boku, z upognjenimi koleni. Zdravnik vam bo uvedel kolonoskop v danko, pred tem pa s posebnim lokalnim anestetikom v obliki mazila namazal zadnjično odprtino. Kolonoskop ima na konici majhno kamero, ki pošilja slike do zunanjega monitorja, tako da zdravnik lahko pregleda in analizira celotno debelo črevo.

Kolonoskop, ki je dovolj dolg, da z njim pregledamo vso dolžino debelega črevesa, vse do slepega konca – ima kanal, skozi katerega vpihavamo zrak (lahko CO₂), vir svetlobe in delovni kanal, skozi katerega opravljamo diagnostične in terapevtske posege (biopsije in odstranitev bolezenskih sprememb) in skozi katerega lahko spiramo črevesno sluznico z vodo ali aspiriramo tekočino iz črevesa.

Končni del debelega črevesa oz. mesto, do katerega bomo z instrumentom najdlje segli,

KAJ LAHKO PRIČAKUJETE PRI KOLONOSKOPIJI?

bomo fotodokumentirali in bo sestavni del vašega kolonoskopskega izvida.

Prav tako bomo fotodokumentirali največjo bolezensko spremembo, ki smo jo pri kolonoskopiji ugotovili. Kolonoskopija v večini primerov traja od 20 minut do 1 ure.

Po preiskavi:

Potrebujete odraslega spremljevalca, ki vas bo pospremil do doma. V primeru sedacije je po posegu potrebno drugačno ukrepanje in večja pozornost zdravstvenega osebja in spremljevalca, predvsem v času okrevanja in vpliva zdravil (glejte brošuro o sedaciji).

Še nekaj ur po posegu lahko čutite pretakanje, napetost in krče, vse dokler z odvajanjem vetrov ne izločite odvečnega zraka. Pri omilitvi teh težav lahko pomaga hoja. Z uporabo CO₂ teh težav ni, kajti ta plin se absorbira skozi črevesno steno in potem izloči iz pljuč.

Pri prvem odvajanju lahko opazite sledove krvi, kar naj vas ne skrbi. Ponavadi to ni razlog za alarm. Vsekakor pa se je treba posvetovati z zdravnikom, če bi se to nadaljevalo ali bi opazili večjo količino krvi in strdkov. Prav tako je treba obiskati zdravnika ali poklicati kontaktno telefonsko številko, če bi imeli vztrajno bolečino ali zvišano telesno temperaturo 37,8 °C ali več.

REZULTATI KOLONOSKOPIJE

Zdravnik vam bo po opravljeni kolonoskopiji sporočil rezultate in vam razložil potrebne nadaljnje ukrepe.

Negativen rezultat

Kolonoskopija velja za negativno in izvid je normalen, če zdravnik ne ugotovi nobene bolezenske spremembe v črevesu. Če imate povprečno tveganje za raka na debelem črevesu in danki – edini dejavnik tveganja je starost, vam lahko zdravnik svetuje ponovni pregled v presejalne namene čez 10 let.

Pozitiven rezultat

Kolonoskopija je pozitivna, če zdravnik najde polipe ali abnormalne spremembe v debelem črevesu. Glede na velikost, število in obliko polipoidnih ali nepolipoidnih sprememb boste v prihodnosti potrebovali natančnejše spremljanje. Če bomo pri vas našli eno ali največ dve spremembi, manjši od enega centimetra v premeru, bo ponovitev koloskopije po od 5 do 10 letih, pod pogojem, da ni drugih dejavnikov tveganja, ustrezna (zadosna). Če boste imeli večji polip, več polipov ali polipe z določenimi histološkimi značilnostmi, vam bo zdravnik svetoval kontrolno koloskopijo v obdobju od treh do petih let – ponovno v odvisnosti od drugih dejavnikov tveganja. Pri velikih, zahtevnih in problematičnih polipih lahko vaš zdravnik svetuje kontrolo tudi že po treh oz. šestih mesecih ali po enem letu. Če bomo pri vas ugotovili polip ali drugo spremembo, ki jo po endoskopski poti ni mogoče odstraniti, vam bomo svetovali dodaten kirurški poseg.

REZULTATI KOLONOSKOPIJE

Nadaljne ukrepanje

Glede nadaljnega ukrepanja je včasih odločilen histološki izvid odstranjenih ali biopsiranih sprememb. O tem bomo vas in vašega osebnega zdravnika obvestili naknadno po pošti. Če boste želeli, vas bomo o izvidih in pojasnilih obvestili tudi v osebnem pogovoru.

Možnost nezanesljivega pregleda

Če zdravnik oceni, da je pregled nezanesljiv, zaradi slabše preglednosti ob npr. slabši očiščenosti, lahko določi krajše časovno obdobje do kontrolne kolonoskopije. Če vaš zdravnik ni bil uspešen in ni uspel opraviti pregleda celotnega debelega črevesa, bo priporočil CT-kolonografijo ali kontrastno preiskavo, irigografijo, s katero bi izključili bolezenske spremembe v nepregledanih delih debelega črevesa.

Zdravnik vam bo po opravljeni **kolonoskopiji** sporočil rezultate in vam razložil potrebne nadaljnje ukrepe.

ČE IMATE ŠE DODATNA VPRAŠANJA?

Pred kolonoskopijo vas bo zdravnik v pogovoru seznanil s posegom in odgovoril na vsa vaša vprašanja. Če je bil opravljen endoskopski poseg in boste odpuščeni v domačo oskrbo, boste dobili ustrezna pisna navodila, kaj smete in česa ne smete početi v naslednjih nekaj dneh.

Prav tako vas bomo ponovno opozorili na mogoče neželene zaplete in potrebne ukrepe, če do njih pride. Če se bosta skupaj z zdravnikom odločila, da je potrebna tudi sedacija, boste dobili tudi vse informacije o pripravi na sedacijo, o različnih metodah sedacije in njenih morebitnih zapletih.

Če česa niste razumeli ali imate dodatna vprašanja, potem jih, prosimo, brez zadržkov postavite. Ne nazadnje gre pri tem za vaše zdravje, vaše zaupanje v preiskavo in za vašo varnost.

Dodatna navodila pred prihodom v gastroenterološko ambulanto vam bomo pred preiskavo poslali po pošti.

Priporočamo, da se na kolonoskopijo ne odpravljate sami, temveč se dogovorite za spremstvo.

**UPORABITE ZA VPRAŠANJA,
KI JIH ŽELITE POSTAVITI SVOJEMU ZDRAVNIKU:**

DIAGNOSTIČNI CENTER BLED d.o.o.

Pod skalo 4, 4260 Bled

T: 04 579 80 00, F: 04 579 83 00

info@dc-bled.si

Podružnica Ljubljana - Vila Urbana

Barvarska steza 4, 1000 Ljubljana

T: 01 280 46 60, F: 01 280 46 61

ljubljana@dc-bled.si

Ambulanta Kostanjevica na Krki

Zdravstveni dom, ljubljanska c. 16

8311 Kostanjevica, M: 041 644 006

kostanjevica@dc-bled.si

www.dc-bled.si

Vir: Knjižica o kolonoskopiji_SVIT_09.indd - državni program presajenja in zgodnje odkrivanje predrakavih sprememb in raka na debelem črevesu in danki. Brošura se uporablja v vseh družbah skupine Diagnostični center Bled. Celotna ali delna reprodukcija brez soglasja podjetja Diagnostični center Bled d.o.o. ni dovoljena. Besedilo pregledal in odobril strokovni direktor Diagnostični center Bled: prim. M. Stefanovič, dr. med., Oblikovanje: IDEARNA d.o.o. Verzija 1.0 z dne 01.01.2012